

Toimenpidesuunnitelma lainsäädännön ja toimintatapojen uudistamiseksi vuoroasuvien lasten

tilanteissa

Lausuntopyyntönumeron diaarinumero: VN/4198/2021

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163622>

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=ede74d6f-55c7-4913-ade0-5f03880009a8>

Yleiset huomionne toimeenpanosuunnitelmasta

Invalidiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua toimeenpanosuunnitelmasta lainsäädännön ja toimintatapojen uudistamiseksi vuoroasuvien lasten tilanteissa.

Vaikka toimenpidesuunnitelma on aihealueiltaan melko kattava ja oikeasuuntainen, olisimme toivoneet esiin tuodun myös vammaisnäkökulmaa eriarvoisuuden ennaltaehkäisyn ja lapsen edun näkökulmasta. Kun vuoroasumista on käsitelty yhdessä VN-TEAS-selvityksessä ja kahdessa työryhmässä, olisimme kaivanneet tässä toimeenpanosuunnitelmassa jo enemmän konkretiaa.

Uudistuksen erinomaisena tarkoituksena on edesauttaa lapsen edun mukaisia yksilöllisiä ja perhekohtaisesti sopivia vuoroasumisjärjestelyjä. Kuitenkin niitä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä niitä koskevaa lainsäädäntöä, jotka nykyisessä muodossaan saattavat vaikeuttaa, tai ovat suoranaisesti esteenä vammaisten lasten vuoroasumiselle, käsitellään toimenpidesuunnitelmassa hyvin ohuesti ja yleistasoisesti. Etuuksien ja sivistyspalveluiden lainsäädännön lisäksi tulee myös palveluita koskevaan lainsäädäntöön tehdä tarvittavat muutokset. Niissä pitää huomioida esimerkiksi vuoroasuvan liikuntavammaisen tai harvinaissairaana lapsen molemmat kodit, perheet, erilaiset palvelutarpeet. Myös perus- ja ihmisoikeusnäkökulmaa tulee vammaisten lasten vuoroasumisessa edistää erilaisin kohtuullisin mukautuksin. Mikäli näin ei tapahdu, jäävät vammaiset lapset perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta epäyhdentertaiseen asemaan muiden lasten kanssa. Tämä on ristiriidassa YK:n vammaisyleissopimuksen ja muiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kanssa. Invalidiliitto yhtyy Vammaisfoorumin näkemykseen siitä, että erityisesti välilliseen ja rakenteelliseen syrjintään tulee kiinnittää systemaattisesti huomiota myös tässä uudistuksessa. YK:n vammaisopimuksen 7 artiklan 1. alakohdan (Vammaiset lapset) nojalla ”sopimuspuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimet varmistaakseen, että vammaiset lapset voivat nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.”

Vammaisten lasten perheiden arkea kuormittavat esimerkiksi palveluiden hakemiseen, saamiseen ja niiden toimivuuteen liittyvä byrokratia. Näissä perheissä vanhempien avo- ja avioerot ovat valitettavasti muita perheitä yleisempiä (ks. esim. Hiilamo H & Ahola E 2016). Vuoroasuminen voisi olla paras vaihtoehto lapsen voidessa jatkaa vuorovaikutussuhdettaan tasapuolisemmin molempien vanhempiensa kanssa. Samoin vanhempien hyvinvoinnin kohtuullisemman kuormituksen näkökulmasta vuoroviikkoasuminen olisi näissä perheissä erityisen hyvä vaihtoehto. Lainsäädännössä olevat puitteet estävät tarvittavien palveluiden toteuttamisen tai saamisen kahteen kotiin. Nämä pitkälti estävät vuoroviikkoasumisen, jättäen sen niiden vammaisperheiden saataville, joiden kotikunta on valmis joustaviin kaksi kotia huomioiviin palveluratkaisuihin ja/tai niille perheille, joiden omat taloudelliset resurssit ja voimavarat riittävät puutteellisten palveluiden kompensointiin, kuten hankkimaan itse tarvittavat apuvälineet ja palvelut siihen kotiin, joka ei ole lapsen virallinen osoite.

Jos lainsäädäntö ei riittävästi tunnista sitä, että vammaisella lapsella on kaksi kotia, ei ole muuta vaihtoehtoa, kuin että lapsi asuu pääasiallisesti vain toisen vanhemman luona. Lapsen lähivanhemmaksi valikoituu usein äiti, jonka kuormitus tällaisessa tilanteessa helposti kasvaa kohtuuttomaksi. Kuntien kesken on perheen mahdollisuuksissa saada tukea suurta vaihtelua. Vammaisen lapsen vanhempien erotessa on

iso riski sille, ettei lähivanhemmaksi jäävä vanhempi enää kykene jatkamaan työssäkäyntiä lapsen hoidon ohessa ja saattaa tarvita myös itselleen raskaampia palveluita hyvinvointinsa tueksi. Kuten Vammaisfoorumin lausunnossa todetaan, yhden vanhemman kanssa pääosin asumaan jääviä erityislapsia voi olla perheessä myös useampia, mikä lisää lähivanhemman taakkaa. Paitsi että palveluissa huomioitaisiin yhdenvertaisesti lapsen kaksi kotia, niistä päätettäessä tulisi huomioida, että toinen vanhemmista – tyypillisesti lapsen/lasten isä – saattaa tarvita lapsen/lasten vuoroasuessa myös tukea omaan vanhemmuuteensa, jos vammaisperheille melko tyypilliseen tapaan toinen vanhemmista on ollut ennen eroa isommassa roolissa vammaisen lapsen/lasten asioiden hoitamisessa.

Toimeenpanosuunnitelmassa tulisi myös huomioida, jos lapsen sijasta tai lisäksi vanhemmalla tai vanhemmilla on vammasta johtuvia tuen tarpeita. YK:n vammaissopimuksen 23 artikla (Kodin ja perheen kunnioittaminen) edellyttää, että ”1. Sopimuspuolet toteuttavat tehokkaat ja asianmukaiset toimet, joilla poistetaan vammaisiin henkilöihin kohdistuva syrjintä kaikissa mm. perheeseen, vanhemmuuteen ja henkilökohtaisiin suhteisiin liittyvissä asioissa yhdenvertaisesti muiden kanssa.” Edelleen yleissopimus määrittää 23 artiklan kohdassa 2. että ”sopimuspuolet varmistavat vammaisten henkilöiden oikeudet ja vastuut, jotka liittyvät huoltoon ja holhoukseen, edunvalvontaan; kaikissa tapauksissa lapsen etu on asetettava etusijalle. Sopimuspuolet antavat vammaisille henkilöille asianmukaista apua heidän lastenkasvatusvastuunsa kantamisessa.” Mikäli toinen vanhemmista on vammainen, tulee hänen henkilökohtaisen avun tarpeensa mahdollinen lisääntyminen lapsen ollessa hänen luonaan huomioida.

Suuri osa toimenpide-ehdotuksista on kuvattu melko yleistasonisesti ja avoimesti, mikä helposti heikentää mahdollisuuksia saada suunnitelman kautta aikaan tarvittavia muutoksia. Sitä edistäisivät parhaiten mahdollisimman konkreettiset toimenpiteet vastuutahoineen ja aikatauluineen sekä suunnitelman toteutumisen seuranta. Tämän tyyppistä lähestymistapaa on käytetty esimerkiksi uusimmassa YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisessa toimintaohjelmassa (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162687>). Tässä kansallisessa toimintaohjelmassa on erikseen kiinnitetty huomiota tarpeeseen selvittää julkisten palveluiden toteutuminen vammaisten lasten vuoroasumistilanteissa. Toimintaohjelman mukaan selvitys on ollut tarkoitus toteuttaa VN-TEAS-selvityksenä, mutta nyt olisi syytä siirtyä jo konkreettisiin pilottikokeiluihin lapsiperheiden eriarvoisuuden vähentämiseksi.

Toimenpideuudistuksen ja sen soveltamisen kohdalla tulisi korostaa yksilön ja perheiden tarpeet huomioivaa harkintaa. Haasteeksi nousevat esimerkiksi lapset, jotka eivät täytä vuoroasumisen kriteerejä, mutta viettävät toisen vanhempansa luona pitkiä ajanjaksoja. Näitä lapsia on paljon etenkin kouluikäisissä, joiden vanhemmat asuvat hieman kauempana toisistaan. Vuoroasumista koskevia toimenpiteitä esimerkiksi palvelujen saatavuuden osalta ei tulisi rajata kategorisesti huolto- ja tapaamisoikeuslain edellyttämään vuoroasumisen määritelmään (40 % ajasta, tai suunnilleen sitä vastaava määrä).

Invalidiliitto yhtyy Vammaisfoorumin ja Monimuotoiset perheet-verkoston esittämään kritiikkiin siitä, että selvityksessä vedotaan vuonna 2018 tehtyyn kaksoiskuntalaisuus selvitykseen, eikä esitetä riittävästi konkreettisia keinoja, joilla lapsen arki, palvelut ja sosiaaliturva voitaisiin turvata silloin, kun lapsen vanhemmat asuvat eri kunnissa. Samoin olemme huolissamme siitä, että selvityksen johtopäätökset palvelujen osalta perustuvat osin epärealistiseen kuvaan palvelujärjestelmän tämänhetkisestä toiminnasta. Selvityksen mukaan (s. 17): ”Vuoroasuvien lasten osalta on tärkeää varmistaa, että lapsen ja perheen tukemisessa säilyy kokonaiskuva ja koordinoituvastuu yhdellä henkilöllä ja että lapsen hoitosuhteissa varmistetaan pysyvyys.” Tämä on tällä hetkellä utopistista, palveluiden pirstaleisuus ja tiedonkulun haasteet ovat tällä hetkellä rakenteellinen ongelma myös perheille, joilla on vammaisia perheenjäseniä.

Suunnitelma sisältää eri hallinnonaloille kohdentuvaa pohdintaa sekä toimenpide-ehdotuksia, jotka on koottu yläotsikoiden alle. Seuraavissa kysymyksissä pyydetään erikseen huomioitane koskien suunnitelmassa kunkin yläotsikon alle koottua tietoa sekä toimenpide-ehdotuksia.

Huomiot kokonaisuuteen 2 Palveluihin liittyvät toimenpide-ehdotukset

Varhaiskasvatusta koskevat toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Varhaiskasvatuslakiin hyväksytyt, 1.8.2022 voimaan tulevat varhaiskasvatuksen tukeen liittyvät säännökset huomioivat tuen tarpeet myös vuoroasumistilanteissa.

Perusopetuksen koulumatkaetuksista suunnitelmassa ei huomioida sitä, miten YK:n vammaissopimus, sekä kansallinen yhdenvertaisuuslakimme voivat jo nyt edellyttää, että vuoroasuvalla vammaiselle lapselle järjestetään kohtuullisena mukautuksena koulukuljetukset hänen molemmista kodeistaan kouluun ja takaisin. Tällä hetkellä perusopetuslain perusteella koulukuljetukset vuoroasumisissa eivät toteudu ja perusopetuslakia tulisikin muuttaa tältä osin.

Myös vammaispalvelulain mukaisten vapaa-ajan harrastusten matkojen myöntämisessä tulee huomioida lapsen tarve ja oikeus harrastaa ja tavata ystäviään vuoroviikkoasumisesta huolimatta. Sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen ja pihapiirin ikätoveriporukoihin pääsemiseen on todettu olevan muutenkin haasteellisempaa vammaisilla lapsilla (THL, Unicef ja Vamlas:n tutkimus lasten henkilökohtaisesta avusta).

Sosiaali- ja terveystalouden lainsäädäntöä, jossa vuoroasumista ei tällä hetkellä huomioida ja joka käytännössä vaikuttaa esimerkiksi vammaisten lasten vuoroasumista estävästi, käsitellään suunnitelmassa hyvin suppeasti, mainiten lähinnä yleiset perhepalvelut sekä uudistettavaan vammaispalvelulakiin (VPL) suunniteltu mahdollisuus saada esteettömän asumisen tukea (asunnon muutostöitä) vuoroasuvan lapsen molempiin koteihin. Uudistettavana olevassa VPL:ssä pitäisi huomioida läpileikkaavasti vuoroasuvat ja muutenkin moninaiset perheet. Lain mukaisia palveluita (kuten asumisen tukea, henkilökohtaista apua, liikkumisen tukea kuten kuljetuspalveluita, valmennusta, erityistä tukea ja lyhytaikaista huolenpitoa) tulee voida saada vuoroasuvan vammaisen lapsen kumpaankin kotiin ja niiden tulee olla yhtä lailla käytettävissä, vaikka lapsen olisivat eri paikkakunnilla ja eri hyvinvointialueilla. Myös sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden, kuten lapsiperheiden kotipalvelun, saaminen tarpeiden mukaisesti kumpaankin vuoroasuvan lapsen kotiin tulisi huomioida suunnitelmassa tarkemmin.

Terveydenhuollosta tulee myös tarvittaessa saada vamman vuoksi välttämättömät apuvälineet käytettäväksi lapsen kumpaankin kotiin, kuten esimerkiksi sähkössäätöinen sänky tai seisomateline. Sähkössäätöinen sänky molemmissa kodeissa on esimerkki tärkeästä apuvälineestä, joka on kertakustannuksena suuri, mutta voi olla ja välttämätön edellytys toimivalle vuoroasumiselle.

Terveydenhuollon lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden ns. kaksoiskappaleiden saatavuudessa on ilmennyt ongelmia. Kaksoiskappale tarkoittaa samaan tarkoituksen luovutettavaa samanlaista apuvälinettä.

Kuljetukset terveydenhuoltoon ja kuntoutukseen tulee voida saada tarvittaessa kahdesta osoitteesta, mikä tulee huomioida toimenpide-ehdotuksissa. Tämä edellyttäisi Sairausvakuutuslain muutosta, sillä nykyisellään siihen sisältyy selvä raja kuljetukseen vain lähimpään hoitopaikkaan.

Invalidiliitto kannattaa Vammaisfoorumin näkemystä siitä, että omaishoidon tukea koskevaan lakiin tulee tehdä tarvittavat vuoroasumisen huomioivat muutokset. Tällä hetkellä voi avo/avioeron jälkeen pahimmillaan käydä niin, että omaishoidon tuki lakkautetaan sillä perusteella, ettei vaikeastikaan vammaisen, vaativahoitoisen lapsen hoito olisi enää kummallekaan vanhemmalle niin sitovaa ja vaativaa, että omaishoidon tukea voitaisiin myöntää. Ongelmia vuoroasumistilanteissa on ollut myös omaishoidon vapaiden järjestämisessä sekä tukipalkkion jakamisen käytännöissä.

Invalidiliitto yhdessä vammaisfoorumin ja Monikkoperheet ry:n kanssa toteaa, että yllä olevat ovat esimerkkejä rakenteellisesta vieraannuttamisesta, jossa lainsäädännön puutteet ja viranomaisten toimenpiteet johtavat siihen, että lapsen oikeus asua molempien huoltajien/vanhempien kanssa ei toteudu. Tämä voi johtaa siihen, että lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja turvallisuuteen rikkoutuu.

Vaikka toimenpidesuunnitelmassa huomioidaan vanhempien tiedonsaantiin liittyvät ongelmat, tulisi myös mahdollinen lakimuutosten tarve selvittää.

Toimenpidesuunnitelmassa on tunnistettu tiedonkulun ongelmat yhdeksi keskeiseksi vuoroasuvien lasten palveluissa olevaksi haasteeksi. Ratkaisuksi ehdotetut sähköiset palvelut ovat kuitenkin osoittautuneet perheiden kannalta hankalaksi kokonaisuudeksi. Esimerkiksi Omakannasta ei edelleenkään, vaikka laki jo muuttui, saa suurissa kaupungeissa tietoa yli 12-vuotiaan lapsen terveystiedoista.

[Huomiot kokonaisuuteen 3 Elatusapu](#)

Toimenpide-ehdotus on kannatettava. Elatusapuohjeen päivittäminen mahdollisimman pikaisesti vuoroasumistilanteiden paremmaksi huomioimiseksi on välttämätöntä.

Myös elatusapulainsäädännön kokonaisuudistus on tarpeen ja kannatettava.

[Huomiot kokonaisuuteen 4 Sosiaaliturvaetuudet ja toimeentulotuki](#)

Invalidiliitto kannattaa, että osana sosiaaliturvauudistusta tai jo aiemmin erillisuudistuksin varmistetaan, että vuoroasumistilanteissa lapsi huomioidaan molemmissa ruokakunnissa asumistukea myönnettäessä, että vuoroasuminen huomioidaan oikeudessa toimeentulotukeen ja sen määrää arvioitaessa, sekä että vuoroasumistilanteissa lapsilisän ja vammaisetuuksien kaltaiset etuudet voidaan jakaa lapsen kahden kodin/perheen kesken (huomioiden tukien jaossa lasten menoista jakautuminen vanhempien kesken). Kannatamme myös lastenhoidon tukea ja elatustukea koskevia toimenpide-ehdotuksia. Valitettavasti nämä ehdotukset ovat toimenpidesuunnitelmaksi yleistasoisia ja avoimia, eikä niiden kautta tosiasiasa kohtuullisessa ajassa saada aikaan vuoroasumisen mahdollisuutta edistäviä muutoksia lakeihin ja käytäntöihin.

Vuoroasumisen sosiaaliturvaan liittyviä asioita pitäisi lasten ja perheiden oikeusturvan näkökulmasta säätää myös laissa. Mikäli näin ei tehdä, on vaarana, että päätökset perustuvat säästöajatteluun, perheiden hyvinvoinnin ja oikeuksien kustannuksella.

Tulonsiirroissa tulee tunnistaa, että vuoroasuvasta lapsesta koituu enemmän kustannuksia kuin yhdessä kodissa asuvasta. Nämä ovat kiinteitä kustannuksia, jotka on huomioitava lapsen toimeentulotuen perusosan maksamisessa.

[Arvionne toimenpide-ehdotusten vaikutuksista ja toteuttamismahdollisuuksista:](#)

Invalidiliitto yhtyy Vammaisfoorumin näkemyksiin siitä, että toimenpide-ehdotusten vaikutukset vammaisiin lapsiin sekä heidän perheisiinsä (vammaisvaikutukset) tulisi arvioida huolellisesti yhteistyössä vammaisjärjestöjen, erityisesti eri tavoin vammaisia lapsia edustavien toimijoiden, kanssa, kuten YK:n vammaissopimuksen 4.3 artikla edellyttää. Nyt suunnitelman johtopäätöksissä puhutaan vain lapsi- ja perhevaikutusten sekä yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnista jatkovalmistelussa, mutta YK:n vammaissopimuksen pohjalta olisi siis syytä erikseen arvioida ehdotusten vaikutukset vammaisiin lapsiin ja heidän perheisiinsä sekä niihin eroperheisiin, joissa vanhemmalla tai vanhemmilla on vamma. Vammaisvaikutusten puuttuminen toimenpidesuunnitelmasta ei täytä YK:n vammaisyleissopimuksen yhdenvertaisuuden veloitetta. Jatkovalmistelussa keskeistä on myös suunnitelman arviointi nimenomaan lasten, heidän omien näkemystensä sekä heidän oikeuksiensa toteutumisen näkökulmasta.

Eryteisesti palveluihin liittyvät muutostarpeet olisi jo pitänyt kattavasti kartoittaa. Mikäli näitä muutoksia ei toteuteta, ovat vammaisperheet jatkossakin muita perheitä huonommassa asemassa vuoroasumisen osalta. Tämä todennäköisesti käytännössä estäisi monen vammaisen lapsen vuoroasumisen, vaikka se olisi lapsen edun sekä perheen toiveiden mukainen ratkaisu.

Uudistettavissa olevissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmissä sekä niitä koskevissa sisältölaeissa, kuten vammaislainsäädännön uudistuksessa tulee huomioida kattavasti vuoroasumistilanteet. Joistain välittömistä kustannusvaikutuksista huolimatta kyse on lasten ja perheiden hyvinvoinnista, johon panostamalla voi säästyä toisaalla, esimerkiksi kalliiden korjaavien palveluiden kustannuksia.

Tulisiko ehdotettuja toimenpiteitä priorisoida? Jos, niin millä tavoin?

Invalidiliitto näkee, että vuoroasumisen toteuttaminen on erityisesti palveluita koskevan lainsäädännön puutteiden vuoksi tällä hetkellä erityisen haasteellista vammaisten lasten perheille. Heille se erotilanteissa usein olisi, esimerkiksi vanhempien kuormitusta tasatessaan hyvin toimiva asumisjärjestely. Siksi kiireellisintä olisi toteuttaa ne lakimuutokset, joilla turvataan vamman tai sairauden vuoksi palveluita tarvitsevien lasten yhdenvertainen mahdollisuus vuoroasumiseen. Eryteisesti vammaispalvelulain uudistuksessa on tärkeää huomioida ko. lain palvelupykälien osalta vuoroasumistilanteet. Myös lain 1 luvussa perusteluineen tulisi huomioida perheiden monimuotoisuus ja kiinnittää vahvemmin huomiota koko perheen riittävään tukemiseen, jotta voidaan turvata vammaisen lapsen hyvinvointi.

Koska lainsäädännön uudistamiseen menee niiden vaatimien lisäselvitysten vuoksi todennäköisesti pidempään, olemme Invalidiliitossa Vammaisfoorumin kannalla siinä, että jo tällä hallituskaudella voitaisiin tehdä rajattuja kokeiluja, joista saataisiin lisätietoa muutosten tekemisen tueksi. Vuoroasuvan vammaisten oppilaiden koulukuljetuksissa tulee nykyistä selkeämmin huomioida yhdenvertaisuuslain 15 §:n velvoitteet. Olemassa olevista lainsäädännöllisistä esteistä johtuen erityisesti apuvälineitä ja paljon päivittäistoimissa apua tarvitsevat vaikeimmin vammaiset lapset eivät tosiasiansa tällä hetkellä kykene toteuttamaan oikeuttaan vuoroviikkoasumiseen. Näin ollen he eivät ole yhdenvertaisessa asemassa muihin lapsiin nähden.

Jos lainsäädäntöä muutetaan mahdollistamaan etäopetus lähiopetuksen apuna ja täydentäjänä myös muuten kuin poikkeusaikana, kuten esimerkiksi lapsistrategian koronatyöryhmän raportissa (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162647/VN_2021_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y) on esitetty, kahdessa etäällä toisistaan sijaitsevassa kodissa vuoroasuvien vammaisten lasten kohdalla voisi vaihtoehtona kahden koulupaikan ratkaisulle kokeilla sitä, että vuoroasuva lapsi kävisi lapsen ja perheen näin halutessa vain yhtä koulua ja saisi kauempana asuvan vanhemman luona ollessaan etäopetusta riittävän tukitoimin. Myös tätä voi vammaisen oppilaan osalta edellyttää jo vammaissopimuksen ja yhdenvertaisuuslain mukainen kohtuullinen mukauttaminen.

Vastaako toimenpidesuunnitelma riittävästi vuoroasuvien lasten ja muiden kahden kodin lasten tarpeisiin?

Ei vastaa erityisesti sen vuoksi, ettei siinä huomioida riittävästi sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan lainsäädännön muutostarpeita sen varmistamiseksi, että vammaisilla ja muilla paljon sosiaali- ja terveyspalveluita tarvitsevilla lapsilla perheineen olisi muiden lasten ja perheiden kanssa yhdenvertaiset mahdollisuudet vuoroasumiseen. Eron päätyvissä vammaisperheissä tarve vuoroasumiselle voi olla suuri, se helpottaisi yhdestä tai useammasta vammaisesta ja vammattomasta lapsesta huolehtimisen kuormittamaa arkea. Se voisi mahdollistaa muita ratkaisuja helpommin molempien vanhempien työssä käymisen myös eron jälkeen.

Suuri osa toimenpide-ehdotuksista on kuvattu yleistasoisesti ja avoimesti. Toimenpidesuunnitelmasta puuttuvat lähes kokonaan konkreettiset ehdotukset siitä, miten vuoroasuvien lasten tilanteita voisi parantaa jo nyt nopealla aikataululla. Tämä heikentää mahdollisuuksia saada suunnitelman kautta aikaan

konkreettisia muutoksia. Toteutumista edistäisivät mahdollisimman konkreettiset, aikataulutetut toimenpiteet vastuutahoineen, aikatauluineen ja seuraantoineen.

Parhaimmillaan toimiva vuoroasumisjärjestely mahdollistaa turvallisen tunnesiteen rakentamisen, muodostamisen ja ylläpitämisen molempiin vanhempiin. Yhteiskunnan, yksilöiden ja perheiden näkökulmasta on paitsi inhimillistä, myös tarkoituksenmukaista että lapsilla on turvalliset suhteet molempiin vanhempiin. Näin esimerkiksi tilanteessa, jossa vanhempi menehtyy tai sairastuu pitkäaikaisesti, on toinen vanhempi turvana.

Toimenpidesuunnitelma pitäisi viedä konkreetille tasolle. Vuoroasumisen järjestämisessä tulee kuulla vammaista lasta, koska YK:n vammaissopimuksen artiklan 7 alakohdan 3. (Vammaiset lapset) mukaan ”sopimuspuolet varmistavat, että vammaisilla lapsilla on oikeus vapaasti ilmaista näkemyksensä kaikissa heihin vaikuttavissa asioissa ja, että heidän näkemyksilleen annetaan asianmukainen painoarvo heidän ikänsä ja kypsyytensä mukaisesti, yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa, ja että heillä on oikeus saada vammaisuutensa ja ikänsä mukaista apua tämän oikeuden toteuttamiseksi.”

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 14. tammikuuta 2022

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja:

Sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija ylva.krokbors@invalidiliitto.fi